Lietas arhīva Nr. 104AA-0174-19/10
ECLI:LV:RAT:2019:0517.1A68016318.6.S

SPRIEDUMS
Latvijas Republikas vārdā

Rīgā 2019.gada 17.maijā

Rīgas apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģija šādā sastāvā:
tiesnese Žaneta Vēvere
tiesnese Ludmila Poļakova
tiesnese Aivars Uminskis
rakstveida procesā izskatīja /pers. D/ un Valsts ieņēmumu dienesta ģenerāldirektora p.i /pers. E/ apelācijas sūdzības par Rīgas pilsētas Pārdaugavas tiesas 2019.gada 28.janvāra spriedumu.

Aprakstošā daļa

Ar Valsts ieņēmumu dienesta (turpmāk – VID) ģenerāldirektores 2018.gada 16.augusta lēmumu Nr.30.7-22.11/3676 atstāts negrozīts VID Nodokļu pārvaldes Saistību izpildes nodrošināšanas daļas Pirmās nodaļas vadītājas /pers. G/ 2018.gada 28.jūnija lēmumus Nr.BE084177 par AS "/Nosaukums/" valdes locekļa /pers. D/ saukšanu pie administratīvās atbildības saskaņā ar Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksa (turpmāk – LAPK) 166.^{6} panta otro daļu, piemērojot naudas sodu 200 *euro* apmērā, un saskaņā ar LAPK 159.^{9}panta pirmo daļu, piemērojot naudas sodu 280 *euro* apmērā, kā arī saskaņā ar LAPK 35.pantu, nosakot galīgo sodu 280 *euro* apmērā.

Ar Rīgas pilsētas Pārdaugavas tiesas 2019.gada 28.janvāra spriedumu, Valsts ieņēmumu dienesta 2018.gada 16.augusta lēmums Nr.30.7-22.11/3676 un Valsts ieņēmumu dienesta 2018.gada 28.jūnija lēmums Nr.BE 084177 grozīts par /pers. D/ piemēroto soda mēru un noteikts par LAPK 166.^{6} panta otrajā daļā paredzētā administratīvā pārkāpuma izdarīšanu naudas sods 180 (simts astoņdesmit) *euro* un par LAPK 159.^{9} panta pirmajā daļā paredzētā administratīvā pārkāpuma izdarīšanu noteikt naudas sodu 200 (divi simti) *euro*.

Saskaņā ar LAPK 35.panta otro daļu noteikts naudas sods 200 (divi simti) *euro* apmērā.

Par Rīgas pilsētas Pārdaugavas tiesas 2019.gada 28.janvāra spriedumu AS /Nosaukums/ valdes loceklis /pers. D/ iesniedzis apelācijas sūdzību, kurā lūdz atcelt pirmās instances tiesas spriedumu un administratīvā pārkāpuma lietu izbeigt.

/pers. D/ apelācijas sūdzībā norāda, ka spriedumā tiek norādīts, ka AS /Nosaukums/uzņēmumu ienākuma nodokļa (turpmāk – UIN) deklarācija par 2016.gada ir izgatavota un iesniegta VID vēstules veidā tikai 2018.gada 15.maijā, kas neatbilst likumā noteiktajām prasībām, kas norādot uz to, ka neesot sniegta nodokļu administrēšanai un kontrolei nepieciešamā pieprasītā informācija nodokļu administrācijai, bet UIN deklarācija, kas tika iesniegta VID 2018.gada 15.maijā, tika noformēta atbilstoši likuma prasībām. Taču tā tika iesniegta VID, izmantojot EDS vispārējo saziņas veidu, nevis speciāli deklarācijām paredzēto. AS /Nosaukums/ tā rīkojas tādēļ, ka VID nav iespējams iesniegt UIN deklarāciju, ja nav iesniegts gada pārskats. Lai novērstu vismaz vienu no pārkāpumiem, tika izvēlēts iespējamais/pieejamais UIN deklarācijas iesniegšanas veids.

Par pirmās instances tiesas spriedumu VID ģenerāldirektora p.i /pers. E/ iesniegusi apelācijas sūdzību, kurā lūdz atcelt Rīgas pilsētas Pārdaugavas tiesas 2019.gada 28.janvāra spriedumu daļā par /pers. D/ noteikto sodu un atstāt negrozītu VID ģenerāldirektora p.i /pers. E/ 2018.gada 16.augusta lēmumu nr.30.7-22.11/3676.

VID ģenerāldirektora p.i /pers. E/ apelācijas sūdzībā norāda, ka tiesa, nolemjot samazināt /pers. D/ piemēroto naudas sodu, balstījusies uz nepareizu secinājumu, ka VID nav ievērojis LAPK) 32.pantā ietvertos soda uzlikšanas vispārīgos noteikumus, kā rezultātā tiesa taisījusi nepareizu nolēmumu.

VID uzskata, ka tiesa, grozot /pers. D/ piemēroto naudas sodu, ir nepamatoti secinājusi, ka VID konkrētajā gadījumā prettiesiski konstatējis vainu pastiprinošu apstākli. Tiesa, nolemjot samazināt sūdzības iesniedzējam piemēroto naudas sodu; ir pieļāvusi LAPK 22.panta un 32.panta otrās daļas pārkāpumus, kā rezultātā piemērojusi sūdzības iesniedzējam sodu, kas nav atbilstošs izdarītajam administratīvajam pārkāpumam un administratīvā soda mērķim. Proti, tiesa nav novērtējusi VID pieņemtajos lēmumos analizētos lietā esošos pierādījumus un noskaidrotos apstākļus par soda veida un mēra piemērošanas nepieciešamību kopsakarā ar LAPK 34.pantā noteikto.

VID norāda, ka /pers. D/ tiek saukts pie administratīvās atbildības par LAPK 159.^{9} panta pirmajā daļā paredzētā administratīvā pārkāpuma izdarīšanu (par pieprasītās informācijas (uzņēmumu ienākuma nodokļa deklarācijas par 2016.gadu) neiesniegšanu VID), piemērojot naudas sodu 280 EUR apmērā, un par LAPK 166.^{6}panta otrajā daļā paredzētā administratīvā pārkāpuma izdarīšanu (par izvairīšanos iesniegt gada pārskatu par 2016.gadu), piemērojot naudas sodu 200 EUR apmērā.

Kā galīgais naudas sods saskaņā ar LAPK 35.panta otrās daļas nosacījumiem noteikts 280 EUR apmērā.

LAPK 159.^{9} panta pirmajā daļā paredzētā administratīvā pārkāpuma objekts ir ar likumu aizsargātās valsts un sabiedrības intereses nodokļu administrēšanas jomā, objektīvā puse - uzņēmumu ienākuma nodokļa deklarācijas par 2016.gadu neiesniegšana VID noteiktajā terminā. subjekts - valdes loceklis /pers. D/, subjektīvā puse - ar nodomu izdarīts administratīvais pārkāpums.

Savukārt LAPK 166.^{6} panta otrajā daļā paredzētā administratīvā pārkāpuma objekts ir ar likumu aizsargātās valsts un sabiedrības intereses nodokļu administrēšanas jomā, objektīvā puse - izvairīšanās iesniegt gada pārskatu par 2016.gadu, subjekts - valdes loceklis /pers. D/, subjektīvā puse - ar nodomu izdarīts administratīvais pārkāpums.

Ievērojot minēto, LAPK 159.^{9} panta pirmajā daļā un LAPK 166.^{6} panta otrajā daļā paredzēto administratīvo pārkāpumu objektīvās puses izpausmes nav identiskas.

LAPK 34.panta pirmās daļas pirmajā punktā noteikts, ka atbildību par administratīvo pārkāpumu pastiprina apstāklis, ja prettiesiskā rīcība turpināta, neraugoties uz pilnvaroto personu prasību to izbeigt.

Konkrētajā gadījumā VID amatpersona bija noteikusi termiņu AS /Nosaukums/iesniegt normatīvajos aktos noteiktajā termiņā neiesniegto uzņēmumu ienākuma nodokļa deklarāciju par 2016.gadu, savukārt, kā izriet no lietas materiāliem, komercsabiedrība nodokļu administrācijas noteiktajā termiņā (tas ir, līdz 2017.gada 30.novembrim) VID amatpersonas pieprasīto uzņēmumu ienākuma nodokļa deklarāciju par 2016.gadu neiesniedza, tādā veidā izdarot pārkāpumu, par kurti atbildība paredzēta LAPK 159.^{9} panta pirmajā daļā.

Vienlaikus AS /Nosaukums/ nav iesniegusi VID amatpersonas 2017.gada 10.novembra brīdinājumā par uzņēmuma gada pārskata un uzņēmumu ienākuma nodokļa deklarācijas iesniegšanu pieprasīto sabiedrības 2016.gada pārskatu VID amatpersonas noteiktajā termiņā (tas ir, līdz 2017.gada 30.novembrim), tādā veidā izdarot pārkāpumu, par kuru atbildība paredzēta un LAPK 166.^{6}panta otrajā daļā.

No lietas materiāliem nepārprotami izriet, ka ar VID 2017.gada 10.novembra vēstuli lūdza AS /Nosaukums/ līdz 2017.gada 30.novembrim izpildīt minētajā vēstulē uzlikto pienākumu un iesniegt gada pārskatu un uzņēmumu ienākuma nodokļa deklarāciju par 2016.gadu, kas netika izdarīts.

Saskaņā ar LAPK 289.^{20} panta nosacījumiem, 2019.gada 5.aprīlī tika pieņemts lēmums par administratīvā pārkāpuma lietas izskatīšanu rakstveida procesā.

Apstākļus, kas liecinātu par nepieciešamību apelācijas sūdzību izskatīt tiesas sēdē, Rīgas apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģija nekonstatē.

Motīvu daļa

Tiesas kolēģija, pārbaudījusi administratīvā pārkāpuma lietas materiālus, iepazinusies ar apelācijas sūdzību būtību un motīviem, uzskata, ka Rīgas pilsētas Pārdaugavas tiesas 2019.gada 28.janvāra spriedums atstājams negrozīts.

Tiesas kolēģija secina, ka pēc būtības /pers. D/ iesniegtā apelācijas sūdzība ir balstīta uz tiem pašiem argumentiem, kurus pirmās instances tiesa ir vērtējusi un pamatoti noraidījusi, un Rīgas pilsētas Pārdaugavas tiesas 2019.gada 28.janvāra sprieduma pamatojums ir pareizs un pilnībā pietiekams.

Tiesas kolēģija atzīst par nepamatotu /pers. D/ norādīto, ka Uzņēmuma ienākumu deklarācija, kas tika iesniegta VID 2018.gada 15.maijā, tika noformēta atbilstoši likuma prasībām, bet tā tika iesniegta VID, izmantojot EDS vispārējo saziņas veidu, nevis speciāli deklarācijām paredzēto un AS /Nosaukums/ tā rīkojas tādēļ, ka VID nav iespējams iesniegt UIN deklarāciju, ja nav iesniegts gada pārskats. Lai novērstu vismaz vienu no pārkāpumiem, tika izvēlēts iespējamais/pieejamais UIN deklarācijas iesniegšanas veids.

No lietas materiāliem redzams, ka AS /Nosaukums/nebija iesniegusi gada pārskatu un uzņēmuma ienākuma nodokli likumā noteiktajā termiņā – līdz 2017.gada 2.maijam. VID nosūtīja brīdinājuma vēstuli ar lūgumu minētos dokumentus iesniegt līdz 2017.gada 30.novembrim. AS /Nosaukums/šos dokumentus VID noteiktajā termiņā neiesniedza. Uzņēmuma ienākumu nodokļa deklarācija tika sagatavota un vēstules veidā iesniegta VID tikai 2018.gada 15.maijā.

Saskaņā ar likuma "Par nodokļiem un nodevām" 32.^{2} panta pirmo daļu, nodokļu maksātājs noteiktajā termiņā sniedz šajā likumā vai konkrēto nodokļu likumos paredzētās informatīvās deklarācijas vai pēc nodokļu administrācijas amatpersonas pieprasījuma papildu informāciju [..].

Saskaņā ar likuma "Par nodokļiem un nodevām" 15.panta pirmo daļu, nodokļu maksātājam ir pienākums iesniegt nodokļu administrācijai elektroniska dokumenta veidā šajā likumā vai konkrēto nodokļu likumos paredzētās nodokļu deklarācijas un informatīvās deklarācijas normatīvajos aktos noteiktajos termiņos. Fiziskajām personām, kas neveic saimniecisko darbību, ir izvēles tiesības iesniegt nodokļu deklarācijas un informatīvās deklarācijas elektroniska dokumenta veidā vai papīra dokumenta veidā. Nodokļu maksātāji, iesniedzot Valsts ieņēmumu dienestam nodokļu deklarācijas un informatīvās deklarācijas elektroniska dokumenta veidā, izmanto Valsts ieņēmumu dienesta elektroniskās deklarēšanas sistēmu. [..]. Likumā nav paredzēta cita UIN deklarācijas iesniegšanas kārtība un AS "/Nosaukums/ bija pienākums ievērot likumā noteikto UIN deklarācijas iesniegšanas kārtību. Turklāt, no VID lēmuma par saukšanu pie administratīvās atbildības ir redzams, ka AS 2018.gada 15.maijā iesniegtā UIN deklarācija netika pieņemta, bet AS /Nosaukums/ rīcība, to iesniedzot, tika fiksēta un ņemta vērā, nosakot soda apmēru.

Tas apstāklis, ka AS /Nosaukums/ nevarēja iesniegt Uzņēmuma ienākuma nodokļa deklarāciju, jo komercsabiedrības gada pārskatam tika veikta revīzija, neatbrīvo nodokļu maksātāju – juridisko personu – no pienākuma likumā noteiktajā kārtībā iesniegt gada pārskatu un uzņēmuma ienākumu deklarāciju. Turklāt, VID nosūtītajā brīdinājuma vēstulē komercsabiedrībai tika lūgs gada pārskatu un uzņēmuma ienākuma deklarāciju iesniegt līdz 2017.gada 30.novembrim un komercsabiedrība tika brīdināta par administratīvo atbildību, taču AS /Nosaukums/ uz minēto brīdinājuma vēstuli nereaģēja un uz iemesliem, kāpēc likumā noteiktajā termiņā neiesniedza UIN deklarāciju un gada pārskatu, norādīja tikai pēc tam, kad komercsabiedrība jau tika saukta pie administratīvās atbildības 2018.gada 28.jūnijā.

Pirmās instances tiesa jau pamatoti norādīja, ka apstāklim, ka notika ilgstošā 2016.gada pārskata revīzija, kas bija par iemeslu tam, ka komercsabiedrība nav spējusi laikā iesniegt gada pārskatu un uzņēmuma ienākuma deklarāciju, lietā nav nozīmes, jo komercsabiedrības valdes locekļiem ir jānodrošina pienācīga komersanta pārvaldība un pārstāvība attiecībās ar publisko tiesību subjektiem, jānodrošina, lai komersants izpilda normatīvo aktu prasības. Attiecīgi par normatīvajos aktos noteikto pienākumu neizpildi komersantam ir jāuzņemas atbildība. Pienākumu neizpildē komersants nevar aizbildināties ar neefektīvu komercdarbību, ilgstošu revīziju, vai citiem līdzīgiem apstākļiem.

Tiesas kolēģija atzīst par nepamatotu VID apelācijas sūdzībā norādīto, ka pirmās instances tiesa nepamatoti izslēgusi /pers. D/ konstatēto atbildību pastiprinošo apstākli, ja prettiesiskā rīcība turpinās, neraugoties uz pilnvaroto prasību to izbeigt.

Pirmās instances tiesa ir pamatoti norādījusi, ka /pers. D/ ir atzīts par vainīgu un sodīts par izvairīšanos iesniegt dokumentus un par nesadarbošanos ar nodokļu administrācijas amatpersonām, kas ir ilgstošas dabas pārkāpums, šo sastāvu pazīme, kas atšķir to citiem pārkāpumiem par dokumentu neiesniegšanu attiecīgā termiņā, vienlaicīgi nevar tikt atzīta par vēl papildus par vainīgās personas atbildību pastiprinošu apstākli.

VID ģenerāldirektora p.i. /pers. E/ lēmumā Nr.30.7-22.11/3676 lēmumā ir norādīts, ka LAPK 159.^{9} panta pirmās daļas un LAPK 166.^{6} panta otrās daļas sastāvu veido VID prasījums nodokļu maksātājam iesniegt konkrētus dokumentus, bet nodokļu maksātājs neatsaucas uz VID pieprasījumu vai izvairās iesniegt VID pieprasītos dokumentus. Līdz ar to secināms, ka dokumentu neiesniegšana noteiktajā termiņā vai izvairīšanās no dokumentu iesniegšanas pats par sevi ir ilgstošs pārkāpums un vienlaicīgi nav atzīstams par atbildību pastiprinošu apstākli.

Ņemot vērā, ka administratīvā pārkāpuma lietas pēc savas būtības un soda rakstura atbilstoši Eiropas Cilvēktiesību tiesas atziņām ir vērtējamas kā „mazās krimināllietas" un krimināllietu tiesu praksē atzīts, ka par atbildību pastiprinošu apstākli nav atzīstams tāds apstāklis, kurš šajā likumā paredzēts kā noziedzīga nodarījuma sastāva pazīme, tiesas kolēģija atzīst, ka pirmās instances tiesa pamatoti izslēgusi /pers. D/ konstatēto atbildību pastiprinošo apstākli, ja prettiesiskā rīcība turpinās, neraugoties uz pilnvaroto prasību to izbeigt.

Rezolutīvā daļa

Saskaņā ar Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksa 289.^{21} pantu, 289.^{22} pantu, Krimināllietu tiesas kolēģija

nosprieda

Rīgas pilsētas Pārdaugavas tiesas 2019.gada 28.janvāra spriedumu atstāt negrozītu, bet AS /Nosaukums/ valdes locekļa /pers. D/ un VID ģenerāldirektora p.i /pers. E/ apelācijas sūdzības noraidīt.

Spriedums nav pārsūdzams un stājas spēkā tā sastādīšanas dienā.

Tiesnese Ž.Vēvere

Tiesneši L.Poļakova

A.Uminskis